

2020-2021 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI OKULU 10/... SINIFI
COĞRAFYA DERSİ 1. DÖNEM 1. YAZILISI

AD SOYAD:.....

NU:....

AŞAĞIDAKİ CÜMLELERDE BOŞ BIRAKILAN YERLERİ UYGUN KELİMELELERLE DOLDURUNUZ. (2'ŞER PUAN)

- 1) Yer kabuğunun ana malzemesini meydana getirir.
- 2) Kayaçlar; tortul ve olmak üzere üç gruba ayrılırlar.
- 3) Bazalt, andezit, obsidiyen ve çeşitli volkan tüfleri kayaçlara örnek olarak gösterilebilir.
- 4) Tortul kayaçlar; fiziksel, kimyasal ve olmak üzere üçe ayrılırlar.
- 5) Çok hafif, sünger gibi, kimyasal ve fiziksel ayrışmaya direnci az olan kayaçlar dir.
- 6) Akımı yıl içinde fazla değişmeyen akarsuların rejimi, dir.
- 7) Bir akarsuyun kapalı havza oluşturması öncelikle koşullarına bağlıdır.
- 8) Bitkilerin kökleri ile ana kayayı parçalamasına veya organik çözülme denir.
- 9) Toprağa karışan ve toprağın verimli olmasına katkıda bulunan bitki artıklarına denir.
- 10) Dönenceler arasındaki sıcak ve nemli iklim bölgelerinin toprağına, denir.
- 11) iklim bölgesinde kalkerler üzerinde oluşan demir oksitçe zengin kırmızı renkli topraklara, terra- rossa denir.
- 12) Akarsuların taşıyıp biriktirdiği malzemelerden oluşan topraklara, topraklar denir.
- 13) Yer şekilleri ve ana kayanın etkisiyle oluşan topraklara denir.
- 14) toprakları üzerinde tarım yapılamazken yosunlar ve likenler görünür.
- 15) Çernezyom toprakları bitki örtüsünün yetişmesi açısından elverişli şartlara sahiptir.

AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN DOĞRU OLANLARA D, YANLIŞ OLANLARA Y YAZINIZ. (1'ER PUAN)

- () 1) Çakıl ve benzeri malzemenin doğal bir çimento ile birleşerek meydana getirdiği kayaç, kalker veya kireç taşıdır.
- () 2) Taş kömürü, bitki kalıntılarının havasız ortamda kalıp kömürleşmeleri ile oluşmuş parlak siyah renkli, kalori değeri yüksek, yoğun bir kayaçtır.
- () 3) Peri bacaları; kolay aşınan volkanik arazilerin yüzey suları tarafından aşındırılması ve aşınımına dirençli sert kayaçların kule gibi şekiller oluşturması ile meydana gelir.
- () 4) Dünya'daki suların % 97'si tuzlu su, % 3'ü tatlı sudur.
- () 5) Dünya'da kullanılan suyun % 70'i sanayi, % 10'u tarım ve % 20'si direkt insan tarafından tüketilmektedir.
- () 6) Pasifik Okyanusu 106 milyon km², Atlas Okyanusu 75 milyon km² ve Hint Okyanusu 180 milyon km²dir.
- () 7) Açık havza göllerinin suları tatlı iken kapalı havza oluşturan göllerin suları acı veya tuzludur.
- () 8) Zonal topraklarda, toprak horizonları belirgin değildir.
- () 9) Yer altı sularının bir kırık boyunca yeryüzüne çıktığı kaynaklara; kaplıca, ılıca ya da termal denir.
- () 10) Karstik kaynakların en belirgin özelliği sularının sıcak oluşudur.

AŞAĞIDA YERYÜZÜNDE GÖRÜLEN İKLİM ÇEŞİTLERİNİN İSİMLERİ VE AÇIKLAMALARI VERİLMİŞTİR. BUNLARI UYGUN ŞEKİLDE EŞLEŞTİRİNİZ. (2'ŞER PUAN)

- A Terra Rossalar
B Tundra Toprakları
C Kahverengi ve Kestane Renkli Bozkır Toprakları
D Laterit
E Çöl Toprakları
F Çernezyomlar
G Kahverengi Orman Topraklar
H Hidromorfik Topraklar
İ Alüvyal Topraklar
J Podzoller
1 Ekvatorial bölge topraklarıdır. Toprak içindeki demir bileşiklerinin oksitlenmesi (FeO₂) nedeniyle kiremit

kırmızı renktedir. Bitki örtüsü gür olmasına rağmen aşırı organik faaliyet nedeniyle humusça fakir topraklardır.

2 Soğuk ve nemli iklim bölgelerindeki iğne yapraklı ormanların altlarında oluşmuş topraklardır. Yıkama nedeniyle toprak açık renkli (kül rengi) ve mineralce fakirdir.

3 Su etkisinde kalmış topraklardır. Bataklık alanların ya da taban suyu seviyesinin yüksek olduğu alanların topraklarıdır.

4 Akdeniz ikliminin görüldüğü bölgelerde oluşmuş topraklardır. Kalkerli kayalar üzerinde gelişmişlerdir, bu (bilgi yelpazesi. com) nedenle kireç oranı yüksektir.

5 Yılın büyük bir bölümünde donmuş halde bulunurlar, kısa süren yaz mevsiminde toprağın üst kısmı çözülerek bataklık halini alırlar. Tarıma elverişli değildir.

6 Akarsuların taşıyıp biriktirdiği topraklardır. Taşınmış topraklar içinde en yaygın toprak türüdür.

7 Karasal iklimin etkili olduğu bölgelerdeki step bitki örtüsü altında oluşan topraklardır. Humus bakımından fakir, kireç ve tuz bakımından zengin topraklardır.

8 Çöl iklim bölgelerinde oluşan topraklardır. Yağış azlığı nedeniyle tuz ve kireç bileşikleri toprak yüzeyinde sert kabuksu bir tabaka oluşturmuştur. Bu topraklar tarıma elverişsizdir.

9 Orta kuşağın nemli ve ılıman iklim bölgelerindeki geniş yapraklı ormanlar altında oluşmuş topraklardır. Humus bakımından zengindirler.

10 Yarı nemli karasal iklim bölgelerindeki gür çayır bitki örtüsü altında oluşmuş, humusça zengin bu nedenle koyu renkli topraklardır. Dünya'nın en verimli topraklarındandır.

CEVAP:

- 1- 2- 3- 4- 5-
6- 7- 8- 9- 10-

AŞAĞIDAKİ ÇOKTAN SEÇMELİ SORULARI CEVAPLAYINIZ. (4'ER PUAN)

1)

Yukarıdaki kavram haritasında bazı kayaç türleri ve bunların başka bir kayaç türüne dönüşüm nedeni numaralarla belirtilmiştir.

Kavram haritasına göre, kaç numaralı dönüşüm nedeni yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2) Andezit; volkanik faaliyetlerle yüzeye çıkan magmanın katılaşmasıyla oluşmuş dış püskürük kayadır. Fiziksel özelliklerinin başında pembemsi, gri ve siyah renkte olması gelir. Aşınmaya karşı dayanıklı ve serttir. Mevsimsel ısı değişiminden çok fazla etkilenmemesi kullanım alanını her geçen gün artırmaktadır. Ankara ve çevresinde yaygındır.

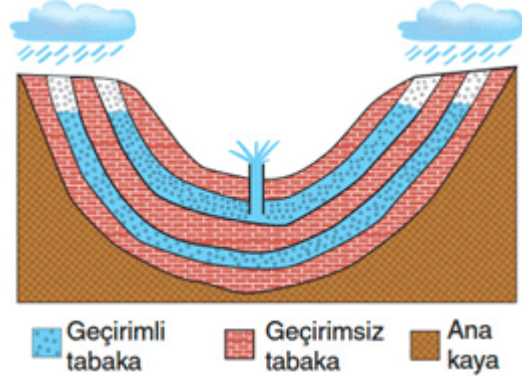
Buna göre, yukarıdaki paragrafta andezitle ilgili;

- I. Hangi alanlarda kullanıldığı
II. Fiziksel özellikleri
III. Oluşumu
IV. Sertlik özelliği
V. Yerel adı

özelliklerinden hangilerine değinilmemiştir?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve IV
D) I, III ve V E) II, IV ve V

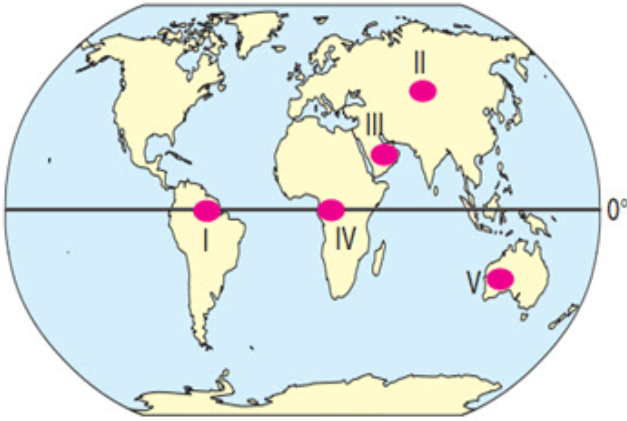
3) Aşağıdaki şekilde artezyen kaynağı gösterilmiştir.

Artezyen kaynaklarla ilgili aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi yanlıştır?

- A) Yer altı suyu iki geçirimsiz tabaka arasında birikmiştir.
B) Kıvrımlı yer yapısının olduğu alanlarda oluşur.
C) Fay hatlarıyla paralellik gösterir.
D) Basınçlı su sistemleridir.
E) Yüzey suları ile beslenir.

4) Dünya üzerinde yağış miktarının fazla olduğu alanlarda kişi başına düşen tatlı su miktarı fazladır.

Buna göre, haritada gösterilen bölgelerden hangilerinde kişi başına düşen tatlı su miktarının daha fazla olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5) Ekvatorial kuşakta yaşayan Awa Kabilesi'nden Karapiru; yaşadıkları bölgenin sıcak ve nemli olduğunu ailesinin tarımla uğraştığını ancak bölgede yer alan topraklardan yeteri kadar verim alınamadığını söylemiştir.

Buna göre, Awa Kabilesi'nin yaşadığı bölgedeki toprakların yeteri kadar verimli olmaması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Bitki örtüsü
B) Sıcaklık farkı
C) Toprak derinliği
D) Topraktaki aşırı yıkanma
E) Ayrışma türü

6)

--- Dağ yamaçlarında oluşan taşlı ve kumlu topraklardır.

--- Kalkerli araziler üzerinde gelişen, demiroksit bakımından zengin topraklardır.

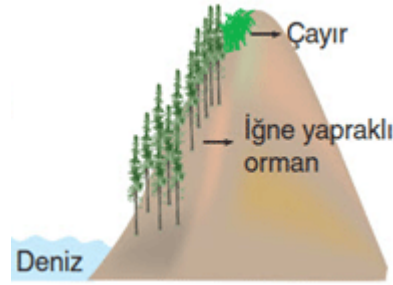
--- Bataklık ve taban suyunun yüzeye yakın olduğu bölgelerdeki topraklardır.

--- Akarsu boyları ve delta ovalarında görülen topraklardır.

Yukarıdaki açıklamalarda, aşağıdaki toprak türlerinden hangisine ait bilgiye yer verilmemiştir?

- A) Alüvyal B) Terra rossa C) Löss
D) Kolüvyal E) Hidromorfik

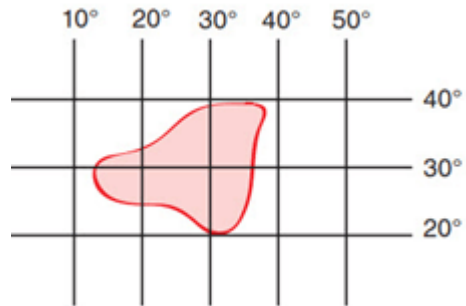
7) Aşağıda yağış miktarı ve rejimi birbirine benzeyen iki yeryüzü şeklinin denize bakan yamaçlarındaki bitki örtüsü değişimi gösterilmiştir.

Buna göre, deniz kıyısındaki bitki örtüsünün I. bölgede geniş, II. bölgede ise iğne yapraklı olmasının temel ne-den aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıcaklık B) Yükselti C) Eğim D) Bakı E) Bulutluluk

8)

Bitki örtüsü dağılışında sadece enlem etkisi düşünüldüğünde yukarıdaki coğrafi koordinat sistemi üzerinde gösterilen alanda, aşağıdaki bitki topluluklarından hangisine rastlanmaz?

- A) Maki B) Bozkır C) Karışık orman
D) Kaktüs E) Tundra

9) Erciyes, Melendiz ve Süphan dağlarının oluşumuna neden olan kayaç grubu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Püskürük B) Kimyasal tortul C) Organik tortul
D) Metamorfik E) Fiziksel tortul

10) İki akarsu üzerinde alan ve derinlikleri aynı olan iki ayrı baraj gölü yapılmıştır. I. akarsu üzerinde yapılan baraj gölünde mevsimlere göre su değişimi az iken, II. akarsu üzerindeki baraj gölünde değişim daha fazladır.

Buna göre, baraj göllerindeki su değişimi akarsuların aşağıdaki özelliklerinden hangisinin farklı olmasıyla açıklanabilir?

- A) Yatak eğimlerinin
- B) Akış yönlerinin

- C) Akış hızlarının
- D) Rejimlerinin
- E) Çevresindeki bitki örtüsünün

BAřARILAR DİLERİM...